

บูรณาการการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลด้วยหลักสัปปุริสธรรม
Integration of Administration of Sub-District Administration Organizations
with Suppurisa Dhamma

ว่าที่ร้อยโทสมโพชน กวัคหิรัญ¹

Lieutenant Sompote Kwakhirun

ทำวิจัยเมื่อพ.ศ. 2554

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล 2) เพื่อศึกษาหลักสัปปุริสธรรม 3) เพื่อบูรณาการการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลด้วยหลักสัปปุริสธรรม 4) เพื่อนำเสนอแนวทางและการสร้างองค์ความรู้ใหม่เกี่ยวกับ “รูปแบบการบูรณาการการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลด้วยหลักสัปปุริสธรรม”

การวิจัยครั้งนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลจากพระไตรปิฎก ตำราและเอกสารที่เกี่ยวข้องเป็นหลัก และการสัมภาษณ์เชิงลึก ด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล คือนายกองการบริหารส่วนตำบลจังหวัดฉะเชิงเทราจำนวน 11 คน แล้วนำข้อมูลที่ได้มาอธิบายในเชิงพรรณนาวิเคราะห์ ผลการวิจัยพบว่า

1. การดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ได้แก่ 1) ด้านการบริหารงานบุคคล 2) งานด้านการศึกษา 3) งานด้านบริหารงบประมาณ 4) งานด้านสาธารณสุข และ 5) งานด้านการบริการสาธารณะ

2. หลักสัปปุริสธรรม หมายถึง หลักสัปปุริสธรรม 7 ประการ ได้แก่ 1) หลักธัมมัญญตา 2) หลักอัทธัญญตา 3) หลักอิตถัญญตา 4) หลักมัตตัญญตา 5) หลักกาลัญญตา 6) หลักปริสัจญตา และ 7) หลักปุกคัลญตา

3. บูรณาการการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลด้วยหลักสัปปุริสธรรม

1) ด้านการบริหารงานบุคคล บูรณาการด้วยหลักสัปปุริสธรรม ข้อที่ว่าด้วย การรู้จักเหตุ การรู้จักผล การรู้จักตน และการรู้จักบุคคล ทำให้มีการวางแผนงานที่ดีมีระบบในการดำเนินงาน ได้ตรงตามเป้าหมายยิ่งขึ้น สามารถทำให้เกิดความเป็นธรรม ลดปัญหาความขัดแย้ง ลดภาวะความเสียหาย ความสิ้นเปลืองค่าใช้จ่าย ส่งผลให้เกิดผลดีขึ้น การดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2) ด้านการศึกษา บูรณาการด้วยหลักสัปปุริสธรรม ข้อที่ว่าด้วย การรู้จักเหตุ การรู้จักผล และการรู้จักประมาณ ทำให้มีการวางแผนงานที่ดีมีระบบในการดำเนินงาน ตรงตามเป้าหมายยิ่งขึ้น ลดภาวะการด้อย

---

¹ น.ท. (รัฐศาสตร), ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนตำบลท่าสะอ้าน อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา

ประสิทธิภาพการบริหาร ลดความเสียหายการสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานทำให้การดำเนินงานเกิดผลสำเร็จดีขึ้น

3) ด้านบริหารงานงบประมาณ บูรณาการด้วยหลักสัปปุริสธรรม ข้อที่ว่าด้วย การรู้จักเหตุ การรู้จักผล การรู้จักประมาณ และการรู้จักชุมชน ทำให้จัดสรรงบประมาณเกิดประโยชน์สูงสุดอย่างคุ้มค่าเกิดความ เป็นธรรม ลดปัญหาความขัดแย้ง ความไม่เสมอภาค เพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผล

4) ด้านสาธารณสุข บูรณาการด้วยหลักสัปปุริสธรรม ข้อที่ว่าด้วย การรู้จักเหตุ และการรู้จักกาล ทำให้เกิดประโยชน์ต่อประชาชนด้านสุขภาพและจิตใจ และเป็นการลดภาวะความเสี่ยงต่อโรคภัยไข้เจ็บการ ดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5) ด้านบริการสาธารณสุข บูรณาการด้วยหลักสัปปุริสธรรม ข้อที่ว่าด้วย การรู้จักเหตุ การรู้จัก ประมาณ การรู้จักชุมชน และการรู้จักบุคคล ทำให้มีการวางแผนงานที่ดีมีระบบในการดำเนินงานด้านการ บริการสาธารณสุข ตรงตามเป้าหมายยิ่งขึ้น ลดภาวะ ความเสียหาย เสียเวลา ความสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายในการ ดำเนินงานทำให้การดำเนินงานเกิดประโยชน์ต่อประชาชนและได้รับความพึงพอใจ

4. องค์ความรู้ใหม่ที่ได้มาจากการวิจัย การดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลด้วยหลัก สัปปุริสธรรม แล้วย่อมาก่อนให้เกิดผลดี มีประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จยิ่งขึ้นสามารถนำมาสร้าง รูปแบบ “GE” MODEL ได้แก่ G= Good ดี E= Efficiency มีประสิทธิภาพ คือการดำเนินงานเมื่อนำหลัก สัปปุริสธรรมมาบูรณาการแล้ว เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงานก่อให้เกิดผลสำเร็จได้อย่างมี ประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

คำสำคัญ : 1.บูรณาการ 2. การดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล 3. หลักสัปปุริสธรรม

ABSTRACT

The purposes of this thesis were: 1) To study operating of Tambol administration organizations, 2) To study Sappurisa Dhamma, 3) To integrate operating of Tambol administration organization with Sappurisa Dhamma, and 4) To present a guideline and new knowledge body in operating Tambol administration organizations integrated with Sappurisa Dhamma.

The research is a quality research collecting data from the Tipitaka, textbooks, documents and in-depth interview with 11 presidents of Tambol administration organizations in Chacherngsao province. The study is presented in a descriptive method.

The results of the study showed that:

1. Operating of Tambol administratiion organizations are in 1) Personnel administration, 2) Educational administration, 3) Budget administration, 4) Public Health administration, and 5) Public Service administration.

2. Sappurisa Dhamma means 7 principles of Sappurisa Dhamma in the Tipitaka, i.e. knowing the law and the cause, knowing the meaning, knowing oneself, knowing how to be temperate, knowing the proper time, knowing the assembly or society, knowing the individual and different individuals.

3. Integration of Tambol Administration Organization with Sappurisa Dhamma

1) In Personnel administration; it should be integrated with knowing the law and the cause, knowing the meaning, knowing oneself and knowing the individual and different individuals in order to make the planned work run smoothly and systematically, to create a fair system, to reduce conflicts in work, excessive expenses and damages in operating.

2) In Educational administration; it should be Integrated with knowing the law and the cause, knowing the meaning, knowing oneself and knowing how to be temperate in order to make the planned work run in its tract and system, to increase efficiency in administration, and to reduce cost and damage at the same time.

3) In Budget administration; it should be Integrated with knowing the law and the cause, knowing the meaning, knowing oneself, knowing how to be temperate and knowing the assembly and the society in order to have the allocated budget spent worthily and beneficially, to create fairness, to reduce conflicts, damage and excessive expenses in operating.

4) In Public Health administration; it should be integrated with knowing the law and the cause and knowing the proper time to make advantages in physical and mental health to people, and to reduce risks of illness.

5) In Public Service administration; it should be integrated with knowing the law and the cause, knowing how to be temperate, knowing the assembly and the society and knowing the individual and different individuals in order to make the planned work run systematically and be relevant to the target. It also helps to reduce damage, time consuming, and expenses.

4. A new body of knowledge obtained from the research can be concluded in “GE” model;

G= Good, E= Efficiency, The operating of Tambol administration organizations integrated with the principles of Sappurisa Dhamma will result in good, efficient, successful and sustainable outcomes.

Keywords : 1. Integration 2. Administration of Sub-District Administration Organizations

3. Sappurisa Dhamma

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

การบริหารราชการแผ่นดินปัจจุบัน เน้นการบริหารแบบใหม่ (Modern Public Management) หรือเรียกว่าการจัดการภาครัฐสมัยใหม่ มีหลักการสำคัญคือ การกระจายอำนาจ (Decentralization) เพราะในแต่ละสังคมได้มีการพัฒนาการขึ้นอย่างรวดเร็ว ทำให้กระบวนการทางสังคมต้องปรับเปลี่ยนตามให้ทันยุคสมัย

การกำหนดทิศทางและการดำเนินนโยบายจากส่วนกลางจึงต้องมีการกระจายอำนาจให้ประชาชนมีส่วนร่วมมากที่สุด ให้คนในท้องถิ่นมีอิสระในการปกครองตนเอง มีงบประมาณในการดำเนินงาน มีเจ้าหน้าที่ของตนเอง และ องค์การมีฐานะเป็นนิติบุคคล เพื่อให้้องค์กรปกครองท้องถิ่นนั้น ๆ มีสิทธิในการปกครองตนเอง ดำเนินงานต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อองค์กร ตามความต้องการของท้องถิ่นโดยไม่ขัดต่อนโยบายของรัฐ (กรมการปกครอง, 2540, หน้า39) องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นหน่วยราชการบริหารส่วนท้องถิ่น มีโครงสร้าง ประกอบด้วย สภาองค์การบริหารส่วนตำบล นายกององค์การบริหารส่วนตำบล และ พนักงานส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนตำบลแต่ละแห่งมีนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มาจากการเลือกตั้งของประชาชนโดยตรง เป็นผู้บริหารสูงสุด มีหน้าที่ในการกำหนดนโยบายบริหารจัดการ การดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งเป็นฝ่ายการเมือง และมีพนักงานส่วนตำบลเป็นข้าราชการประจำ เป็นผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ และเป็นผู้รับผิดชอบร่วมบริหารจัดการ การดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ตามอำนาจหน้าที่ ได้แก่ การดำเนินงาน ด้านบริหารบุคคล ด้านการศึกษา ด้านบริหารงบประมาณ ด้านสาธารณสุข และด้านบริการสาธารณะ เป็นต้น

การวิจัยเรื่องนี้ ผู้วิจัยได้เลือกพื้นที่วิจัยในจังหวัดฉะเชิงเทรา โดยการทำการวิจัย เฉพาะองค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดฉะเชิงเทรา (จังหวัดฉะเชิงเทรา, 2552, หน้า20) เนื่องจากจังหวัดฉะเชิงเทรา มีเขตการปกครองอำเภอ 11 แห่ง องค์การบริหารส่วนตำบล 79 แห่ง ตามกฎหมายได้กำหนดองค์การบริหารส่วนตำบล แบ่งเป็น 3 ขนาด คือ องค์การบริหารส่วนตำบลขนาดใหญ่ องค์การบริหารส่วนตำบลขนาดกลาง และ องค์การบริหารส่วนตำบลขนาดเล็ก จากการศึกษาที่องค์การบริหารส่วนตำบลมีลักษณะแตกต่างกันทางด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการศึกษา ด้านบริหารงบประมาณ ด้านสาธารณสุข และด้านบริการสาธารณะ จึงมักเกิดปัญหาและมีอุปสรรคในขั้นถึงระดับของความขัดแย้ง ซึ่งจะต้องมีการแก้ไข เปลี่ยนแปลง ปัญหา (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2553, หน้า3-6) การดำเนินงานด้านบริหารงานบุคคล มักพบว่ามีปัญหา คือ บุคลากรขาดความรู้ ความสามารถ และขาดประสบการณ์ในการดำเนินงาน ปัญหาการบังคับบัญชา เนื่องจากขาดความยุติธรรม การดำเนินงานด้านการศึกษา มักพบว่ามีปัญหา คือ การกำหนดนโยบายการศึกษาไม่คำนึงถึงความสำคัญของการศึกษา ปัญหาการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา การดำเนินงานด้านบริหารงบประมาณ มักพบว่ามี ปัญหาการจัดทำงบประมาณไม่เป็นไปตามระเบียบ การจัดทำงบประมาณเป็นไปตามผู้มีอำนาจ หรือกลุ่มผู้มีอิทธิพล ปัญหาการใช้จ่ายงบประมาณไม่เป็นไปตามความสำคัญ การดำเนินงานด้านสาธารณสุข มักพบว่ามี ปัญหาขาดบุคลากรด้านสาธารณสุข ปัญหาขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับงานด้านสาธารณสุข ปัญหาขาดการส่งเสริมสุขภาพ การดำเนินงานด้านการบริการสาธารณะ มักพบว่ามี ปัญหาขาดงบประมาณในการบริการสาธารณะ ปัญหาการสร้างสาธารณสุขปลอดภัย ไม่ตรงตามความต้องการของชุมชน ซึ่งเป็นปัญหาที่แก้ไขได้ยาก เพราะขาดการนำหลักธรรมมาใช้ในการวางแผนจัดระบบกับการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งการนำหลักพุทธศาสนาหลักสัปปริสธรรม ที่สอดคล้องในการแก้ไขปัญหาการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลอันเป็นหลักธรรมที่เหมาะสม สำหรับผู้บริหารหรือผู้ปฏิบัติ เป็นธรรมสำหรับการทำให้คนเป็นคนดี อันมีอยู่ 7 ประการ ที่ปรากฏในพระไตรปิฎก และที่ปรากฏเป็นพุทธพจน์

หากได้นำมาใช้ น่าจะสามารถลดปัญหา แก้ไขปัญหาและอุปสรรค การดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลได้บ้าง

ดังนั้น ด้วยเหตุผลของความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าวมานี้ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทำการวิจัย เรื่อง บูรณาการการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลด้วยหลักสัปปริสธรรม เพื่อจะได้นำมาเป็นกรอบในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดฉะเชิงเทรา โดยนำหลักพุทธปรัชญาในพระไตรปิฎก ที่ผู้วิจัยได้นำ (ทองย้อย แสงสินชัย, 2530, หน้า 5) หลักสัปปริสธรรม 7 เป็นธรรมของสัตว์บุรุษธรรมที่ทำให้เป็นธรรมของผู้ดี คุณสมบัติของผู้ดี ประกอบด้วย เป็นคนรู้จักเหตุ เป็นคนรู้จักผล เป็นคนรู้จักตน เป็นคนรู้จักประมาณ เป็นคนรู้จักกาล เป็นคนรู้จักชุมชน และเป็นคนรู้จักบุคคล มาบูรณาการการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อจะได้รูปแบบบูรณาการการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งผลการวิจัยนี้น่าจะ มาแก้ไขปัญหาและกำหนดคกฏเกณฑ์ กติกาในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลได้คืออย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ บูรณาการ การดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล หลักสัปปริสธรรม องค์การบริหารส่วนตำบล นายกองการบริหารส่วนตำบล

2. วัตถุประสงค์

- 2.1 การดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นอย่างไร
- 2.2 หลักสัปปริสธรรมเป็นอย่างไร
- 2.3 การบูรณาการการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลด้วยหลักสัปปริสธรรมเป็นอย่างไร
- 2.4 รูปแบบการบูรณาการการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลด้วยหลักสัปปริสธรรมอย่างไร

3. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 3.1 เพื่อศึกษาการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล
- 3.2 เพื่อศึกษาหลักสัปปริสธรรม
- 3.3 เพื่อบูรณาการการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลด้วยหลักสัปปริสธรรม
- 3.4 เพื่อนำเสนอแนวทางและการสร้างองค์ความรู้ใหม่เกี่ยวกับ “รูปแบบการบูรณาการการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลด้วยหลักสัปปริสธรรม”

4. ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Interview Research) ที่บูรณาการระหว่างการวิจัยเชิงคุณภาพแบบวิจัยเอกสาร กับการวิจัยเชิงคุณภาพแบบบูรณาการ คือการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาเนื้อหาการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลกับหลักสัปปริสธรรม โดยศึกษาจากข้อมูลจากเอกสารชั้นปฐมภูมิ ได้แก่พระไตรปิฎก เอกสารชั้นทุติยภูมิ ได้แก่บรรณานุกรม ฎีกา หนังสือ บทความ วารสาร เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จนพบประเด็นที่สามารถนำ หลักสัปปริสธรรมมาบูรณาการการดำเนินงานขององค์การ

บริหารส่วนตำบลได้ นอกจากนี้ได้มีการเก็บประเด็นสำคัญ การนำหลักสี่ปฐพีธรรมมาบูรณาการการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล มาสร้างแบบสัมภาษณ์ และสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญคือนายกองการการบริหารส่วนตำบลจำนวน 11 คน เพื่อหาความเชื่อมั่นและความน่าเชื่อถือของข้อมูล

5. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 5.1 ทำให้ทราบการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล
- 5.2 ทำให้ทราบหลักสี่ปฐพีธรรม
- 5.3 ทำให้ทราบการบูรณาการการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลด้วยหลักสี่ปฐพีธรรม
- 5.4 ทำให้สามารถนำเสนอแนวทางและการสร้างองค์ความรู้ใหม่เกี่ยวกับ “รูปแบบการ บูรณาการการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลด้วยหลักสี่ปฐพีธรรม”
- 7.5 ทำให้สามารถนำผลการวิจัยไปเป็นข้อมูลในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล

6. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการดำเนินวิจัยแบบบูรณาการ โดยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพแบบวิจัยเอกสาร (Documentary Research) และเชิงคุณภาพแบบสัมภาษณ์ (Qualitative Interview Research) การวิจัยโดยผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับเรื่องที่ทำกรวิจัย แล้วทำการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญคือนายกองการการบริหารส่วนตำบลจังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 11 คน โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการวิจัยดังนี้

6.1 รวบรวมข้อมูลจากเอกสารชั้นปฐมภูมิ คือ พระไตรปิฎก และเอกสารชั้นทุติยภูมิ คือ วรรณคดี กวีกา หนังสือ บทความ วารสาร ข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

6.2 นำประเด็นสำคัญ คือบูรณาการการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลด้วยหลักสี่ปฐพีธรรม ไปสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเพื่อหาความเชื่อมั่นและความน่าเชื่อถือคือนายกองการการบริหารส่วนตำบลจังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 11 คน

6.3 ศึกษาบูรณาการการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลด้วยหลักสี่ปฐพีธรรมจากข้อมูลทั้งหมดที่ได้มาด้วยการตีความ แปลความ แล้วรวบรวมเรียบเรียงให้ถูกต้อง

6.4 นำองค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัยบูรณาการการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลด้วยหลักสี่ปฐพีธรรม วิเคราะห์การบูรณาการการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลด้วยหลักสี่ปฐพีธรรม ตามข้อมูลที่ได้จากการวิจัยเชิงเอกสารและสนับสนุนการวิเคราะห์ด้วยความเห็นที่ได้จากจากสัมภาษณ์โดยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลและนำคำสัมภาษณ์มาสนับสนุนไปที่ละประเด็นจนครบประเด็น มาเสนอแนวทางและสร้างองค์ความรู้ใหม่ Model เกี่ยวกับของการ บูรณาการการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลด้วยหลักสี่ปฐพีธรรม

7. ผลการวิจัย

เมื่อนำหลักพุทธปรัชญาที่ว่าด้วยหลักสัปปริสธรรม คือ คุณธรรมของคนดี หรือสัตบุรุษ อันเป็นสิ่งที่สังคมปรารถนา เพราะการเป็นบุคคลที่ดีในสังคมย่อมต้องอาศัย ความประพฤติ ทางกาย วาจา ใจ อยู่ในความเหมาะสม ซึ่งหลักสัปปริสธรรม 7 ประการ อันได้แก่ หลักธัมมัญญา (การรู้จักเหตุ) ทำให้สามารถรู้วิธีการหรือหลักการที่จะดำเนินงาน หลักอรรถัญญา (การรู้จักผล) มีความมุ่งหมาย มีจุดหมาย รู้จักผลประโยชน์ขององค์กร ชุมชน และกลุ่มในสังคมที่ตนดูแลอยู่ หลักอรรถัญญา (การรู้จักตน) รู้จักตนเองและประเมินตนตามความเหมาะสมกับหน้าที่ หลักมัตตัญญา (การรู้จักประมาณ) ที่รู้จักประมาณในการบริหารต่างๆ ทั้งของตน ผู้ร่วมงานและองค์กร หลักกาลัญญา (การรู้จักกาล) รู้จักกาลเวลาจึงหว่าความเหมาะสมในการดำเนินงาน หลักปริสตัญญา (การรู้จักชุมชน) รู้จักชุมชนและการจัดระบบของสังคมให้ดี และบุคคลัญญา (การรู้จักบุคคล) ทำให้สามารถเข้าใจและรู้จักคุณลักษณะของบุคคลที่ได้ร่วมงาน ผู้ได้บังคับบัญชาผู้ที่เกี่ยวข้องนำมาใช้ประยุกต์กับการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการศึกษา ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านสาธารณสุข และด้านการบริการสาธารณะ ส่งผลให้การดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลทั้ง 5 ด้าน ดังกล่าวนี้ เกิดประสิทธิภาพ เกิดประสิทธิผล เกิดคุณค่า เกิดความสำเร็จ อันเป็นผลที่ดียิ่งขึ้น ทำให้สามารถปฏิบัติงาน และการดำเนินงานได้อย่างราบรื่น ประสบความสำเร็จส่งผลให้การดำเนินงานทุกอย่างทุกด้านเกิดผลที่ดีอันเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม ทั้งต่อผู้บริหาร ผู้ปฏิบัติและประชาชน ตลอดไป

8. สรุปผลการวิจัย

1. การดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ได้แก่ 1) ด้านการบริหารงานบุคคล 2) งานด้านการศึกษา 3) งานด้านบริหารงบประมาณ 4) งานด้านสาธารณสุข และ 5)งานด้านการบริการสาธารณะ

2. หลักสัปปริสธรรม หมายถึง หลักสัปปริสธรรม 7 ประการได้แก่ 1) หลักธัมมัญญา 2) หลักอรรถัญญา 3) หลักอรรถัญญา 4) หลักมัตตัญญา 5) หลักกาลัญญา 6) หลักปริสตัญญา และ 7) หลักบุคคลัญญา

3. บูรณาการการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลด้วยหลักสัปปริสธรรม

1) ด้านการบริหารงานบุคคล บูรณาการด้วยหลักสัปปริสธรรม ข้อที่ว่าด้วย การรู้จักเหตุ การรู้จักผล การรู้จักตน และการรู้จักบุคคล ทำให้มีการวางแผนงานที่ดีมีระบบในการดำเนินงาน ได้ตรงตามเป้าหมายยิ่งขึ้น สามารถทำให้เกิดความเป็นธรรม ลดปัญหาความขัดแย้ง ลดภาวะความเสียหาย ความสิ้นเปลืองค่าใช้จ่าย ส่งผลให้เกิดผลดีขึ้น การดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2) ด้านการศึกษา บูรณาการด้วยหลักสัปปริสธรรม ข้อที่ว่าด้วย การรู้จักเหตุ การรู้จักผล และการรู้จักประมาณ ทำให้มีการวางแผนงานที่ดีมีระบบในการดำเนินงาน ตรงตามเป้าหมายยิ่งขึ้น ลดภาวะการด้อยประสิทธิภาพการบริหาร ลดความเสียหายการสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานทำให้การดำเนินงานเกิดผลสำเร็จดีขึ้น

3) ด้านบริหารงานงบประมาณ บูรณาการด้วยหลักสัปปริสธรรม ข้อที่ว่าด้วย การรู้จักเหตุ การรู้จักผล การรู้จักประมาณ และการรู้จักชุมชน ทำให้จัดสรรงบประมาณเกิดประโยชน์สูงสุดอย่างคุ้มค่าเกิดความเป็นธรรม ลดปัญหาความขัดแย้ง ความไม่เสมอภาค เพิ่มประสิทธิภาพ และประสิทธิผล

4) ด้านสาธารณสุข บูรณาการด้วยหลักสัปปริสธรรม ข้อที่ว่าด้วย การรู้จักเหตุ และการรู้จักกาล ทำให้เกิดประโยชน์ต่อประชาชนด้านสุขภาพและจิตใจ และเป็นการลดภาวะความเสี่ยงต่อโรคภัยไข้เจ็บ การดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5) ด้านบริการสาธารณสุข บูรณาการด้วยหลักสัปปริสธรรม ข้อที่ว่าด้วย การรู้จักเหตุ การรู้จักประมาณ การรู้จักชุมชน และการรู้จักบุคคล ทำให้มีการวางแผนงานที่ดีมีระบบในการดำเนินงานด้านการบริการสาธารณสุข ตรงตามเป้าหมายยิ่งขึ้น ลดภาวะ ความเสียหาย เสียเวลา ความสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานทำให้การดำเนินงานเกิดประโยชน์ต่อประชาชนและได้รับความพึงพอใจ

4. **องค์ความรู้ใหม่ที่ได้มาจากการวิจัย** การดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลด้วยหลักสัปปริสธรรม แล้วย่อมาก่อนให้เกิดผลดี มีประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จดียิ่งขึ้นสามารถนำมาสร้างรูปแบบ “GE” MODEL ได้แก่ G= Good ดี E= Efficiency มีประสิทธิภาพ คือการดำเนินงานเมื่อนำหลักสัปปริสธรรมมาบูรณาการแล้ว เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงานก่อให้เกิดผลสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

9. อภิปรายผลการวิจัย

องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นหน่วยราชการบริหารส่วนท้องถิ่น มีโครงสร้าง ประกอบด้วย สภาองค์การบริหารส่วนตำบล นายกององค์การบริหารส่วนตำบล และพนักงานส่วนตำบล ซึ่งมีนายกององค์การบริหารส่วนตำบล เป็นผู้บริหารสูงสุดขององค์กร มีหน้าที่ในการกำหนดนโยบาย บริหารการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล มีพนักงานส่วนตำบล เป็นผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ และเป็นผู้รับผิดชอบร่วมบริหารการดำเนินงาน ตามอำนาจหน้าที่ อันได้แก่ การดำเนินงาน ด้านบริหารงานบุคคล ด้านการศึกษา ด้านบริหารงบประมาณ ด้านสาธารณสุข และด้านการบริการสาธารณสุข ซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบล แต่ละแห่งมีความแตกต่างกันในลักษณะของการดำเนินงาน จึงทำให้มีปัญหาในการดำเนินงาน

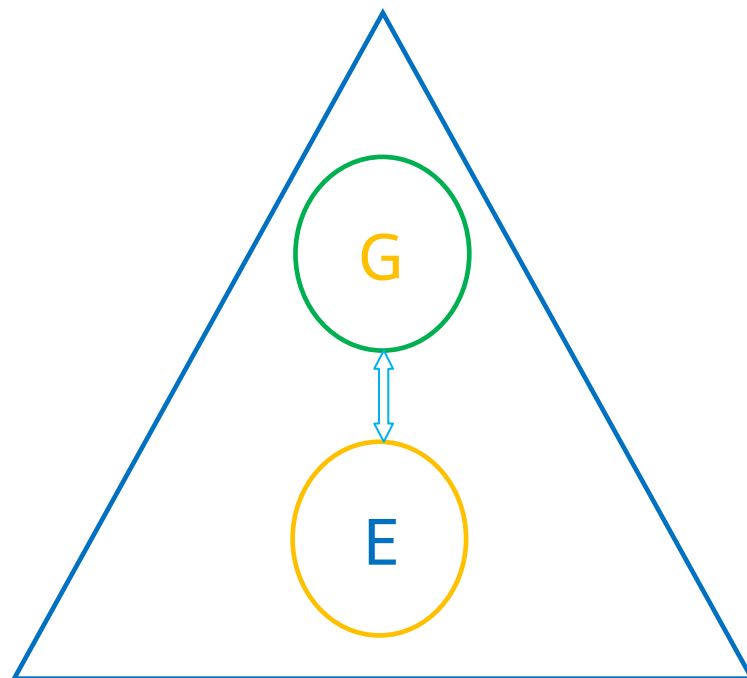
เมื่อนำหลักสัปปริสธรรม 7 ประการ อันได้แก่ หลักอหิมัญญาตา (การรู้จักเหตุ) หลักอิตถัญญาตา (การรู้จักผล) หลักอิตถัญญาตา (การรู้จักตน) หลักมัตถัญญาตา (การรู้จักประมาณ) หลักกาลัญญาตา (การรู้จักกาล) หลักปริสญญาตา (การรู้จักชุมชน) และบุคคลัญญาตา (การรู้จักบุคคล) มาใช้ประยุกต์กับการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการศึกษา ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านสาธารณสุข และด้านการบริการสาธารณสุข ส่งผลให้เกิดการบริหารงานทั้ง 5 ด้านดังกล่าวนี้ เกิดประสิทธิภาพ เกิดประสิทธิผล เกิดคุณค่า เกิดความสำเร็จ อันเป็นผลที่ดี ทำให้การปฏิบัติงาน และการดำเนินงานราบรื่น ประสบความสำเร็จส่งผลให้งานทุกอย่างทุกด้านเกิดผลดีอันเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมทั้งต่อองค์กรและประชาชน

การดำเนินงาน (Operation) ในงานทั้ง 5 ด้านนี้ต้องเพิ่มประสิทธิภาพ (Efficiency) ในการดำเนินงานจะประสบความสำเร็จอย่างราบรื่นก่อให้เกิดผลที่ดี (Good) เนื่องจากการนำหลักสี่ปฐพีธรรม 7 ประการมาใช้จึงเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ก่อให้เกิดผลดี จากบูรณาการการดำเนินงานขององค์กรบริหารส่วนตำบลด้วยหลักสี่ปฐพีธรรม สามารถเกิดเป็นองค์ความรู้ใหม่เกี่ยวกับ “รูปแบบการบูรณาการการดำเนินงานขององค์กรบริหารส่วนตำบลด้วยหลักสี่ปฐพีธรรม”

10. องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ คือทำให้ทราบว่า การดำเนินงานขององค์กรบริหารส่วนตำบลย่อมเกิดปัญหาได้แต่ปัญหาเหล่านั้นสามารถแก้ไขได้โดยการนำหลักสี่ปฐพีธรรมมาบูรณาการการดำเนินงานขององค์กรบริหารส่วนตำบล เมื่อนำหลักสี่ปฐพีธรรมมาบูรณาการการดำเนินงานขององค์กรบริหารส่วนตำบลแล้วย่อมก่อให้เกิดผลดี (Good) คือการดำเนินงานขององค์กรบริหารส่วนตำบลที่มี **ประสิทธิภาพ (Efficiency)** โดยสามารถสรุปเป็นรูปแบบการดำเนินงานขององค์กรบริหารส่วนตำบลที่บูรณาการด้วยหลักสี่ปฐพีธรรมแล้วก่อให้เกิดผลที่ดีอย่างมีประสิทธิภาพหรือสรุปเป็น **“GE MODEL”** ดังนี้

แผนภูมิ แสดงกรอบแนวคิดของ “GE” MODEL

คำนิยามเชิงความคิดตามกรอบแนวคิดของ “GE” MODEL

G	=	Good	หมายถึง	ดี
E	=	Efficiency	หมายถึง	ประสิทธิภาพ

Good ดี หมายถึง การดำเนินงานด้านบริหารงานบุคคล ด้านการศึกษา ด้านบริหารงบประมาณ ด้านสาธารณสุข และด้านการบริการสาธารณะ ที่ต้องมีการดำเนินงานเป็นไปอย่างมีระเบียบกฎหมายมีแบบแผน มีระบบการดำเนินงานที่ชัดเจนเหมาะสม การบริหารจัดการต้องดำเนินงานอย่างมีคุณธรรมทั้งผู้บริหารและผู้ปฏิบัติ ทำให้การดำเนินงานสามารถบรรลุได้ตามเป้าหมายอย่างได้ผลดี หากมีการบูรณาการการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลด้วย หลักสัจปุริสธรรม แล้วยอมทำให้สามารถแก้ไขปัญหาและอุปสรรค ลดภาวะความขัดแย้งในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเกิดผลที่ดียิ่งขึ้นได้

Efficiency ประสิทธิภาพ หมายถึง การดำเนินงานด้านบริหารงานบุคคล ด้านการศึกษา ด้านบริหารงบประมาณ ด้านสาธารณสุข และด้านการบริการสาธารณะ ที่ต้องมีการดำเนินงานเป็นไปอย่างมีระเบียบมีแบบแผน มีระบบการดำเนินงานที่ชัดเจนเหมาะสมการบริหารจัดการต้องดำเนินงานอย่างมีคุณธรรมทั้งผู้บริหารและผู้ปฏิบัติ ทำให้การดำเนินงานสามารถบรรลุได้ตามเป้าหมายอย่างได้ผลดี สามารถแก้ไขปัญหาและอุปสรรค ลดภาวะความขัดแย้งในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลได้ผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

11. ข้อเสนอแนะ

11.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากผลการวิจัย พบว่าการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดพะเยา มีอุปสรรคปัญหาที่พบ ในด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการศึกษา ด้านบริหารงบประมาณ ด้านสาธารณสุข และด้านการบริการสาธารณะ จึงมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบายว่า การนำหลักสัจปุริสธรรม มาบูรณาการการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อให้ผู้บริหารเข้าใจหลักสัจปุริสธรรม ควรมีการพัฒนา ปรับปรุงนโยบายการดำเนินงานของ องค์การบริหารส่วนตำบลต้องมีการวางแผนที่ดี มีการดำเนินงานเป็นระบบ มีความเป็นธรรม และสอดคล้องกับความต้องการของประชาชน องค์กรและชุมชนอย่างแท้จริง และจัดให้มีการพัฒนาเพิ่มองค์ความรู้ ความสามารถ เพิ่มประสิทธิภาพ โดยการส่งเสริมการศึกษา การฝึกอบรม ให้แก่ ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติ โดยองค์การบริหารส่วนตำบลควรจัดสรรงบประมาณในการส่งเสริมการศึกษา และจัดฝึกอบรมอย่างต่อเนื่องเพื่อเป็นการสร้างเสริมประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เจริญรุ่งเรืองก้าวหน้าสืบต่อไปในอนาคต

11.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

หากมีผู้ประสงค์จะทำวิจัยในเรื่องนี้ ผู้วิจัยเห็นว่าจำเป็นต้องทำการวิจัยที่ใกล้เคียงกับเรื่องดังกล่าวควรศึกษาเกี่ยวกับระบบแผนการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลและในสังคมชุมชนก็จะเป็นประโยชน์ต่อองค์กรมากขึ้น

ในการวิจัยครั้งต่อไปควรจะได้ศึกษาวิจัยตามประเด็นดังต่อไปนี้

- 1) ศึกษาวิเคราะห์การดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลที่ใช้หลักธรรม
- 2) ศึกษาวิเคราะห์ประสิทธิภาพการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลที่ใช้หลักพุทธ

ปรัชญาในอนาคต

- 3) ศึกษากลยุทธ์การดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น

12. บรรณานุกรม / เอกสารอ้างอิง

การปกครอง, กรม. ระเบียบการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร :

โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว , 2540

จังหวัดฉะเชิงเทรา, ประวัติจังหวัดฉะเชิงเทรา.กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2552.

ทองย้อย แสงสินชัย. สัมปฤติธรรม 7 ประการ. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา, 2530.

ส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, กรม. การตรวจรับรองมาตรฐานการปฏิบัติราชการขององค์กร

ปกครองส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2553.

13. คำขอบคุณ

งานวิจัยนี้ สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี เพราะได้รับความเอื้อเฟื้อช่วยเหลือให้คำปรึกษาแนะนำเป็นอย่างดี
 ยิงจากบุคคลและสถาบันหลายฝ่าย ในโอกาสนี้จึงขอขอบพระคุณ พระเมธาวิเชียร (ดร.) อาจารย์ชเนศ
 ต่วนชะเอม ดร.สุชาติ เมืองแก้ว รศ.ดร.ศรีศักดิ์ สุนทรไชย ดร.บุญร่วม คำเมืองแสน และผู้มีส่วนร่วมสำคัญ
 ตลอดจนเจ้าหน้าที่ทุกท่านที่ได้ให้ความเมตตาเสียสละเวลา แนะนำแนวทางเพื่อปรับปรุงแก้ไขในส่วนที่
 บกพร่อง จนทำให้ งานวิจัยนี้ สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยดี